Concluziile Consiliului privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine

(2011/C 175/03)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

AVÂND ÎN VEDERE:

— Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, din 14 noiembrie 2006 cu privire la eficiență și echitate în domeniul educației și formării profesionale ([1]);

— Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, din 21 noiembrie 2008 privind pregătirea tinerilor pentru secolul XXI: un program de cooperare europeană pe plan școlar ([2]);

— Concluziile Consiliului din 12 mai 2009 privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale („ET 2020") ([3]);

— Concluziile Consiliului din 26 noiembrie 2009 privind educația copiilor proveniți din familii de migranți ([4]);

— Concluziile Consiliului din 11 mai 2010 privind dimensiunea socială a educației și formării profesionale ([5]);

REAMINTIND CĂ:

îmbunătățirea eficienței și echității sistemelor de educație și formare la toate nivelurile – din primii ani până la vârstă adultă – joacă un rol fundamental în realizarea obiectivelor Europa 2020, și anume creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii ([6]);

REAFIRMÂND CĂ:

deși responsabilitatea pentru organizarea și conținutul sistemelor de educație și de formare profesională revine fiecărui stat membru în parte, cooperarea la nivel european prin metoda deschisă de coordonare, împreună cu utilizarea eficientă a programelor UE pot contribui la dezvoltarea unei educații și a unei formări profesionale de calitate prin măsuri de sprijin și complementare luate la nivel național și prin sprijinirea statelor membre în abordarea provocărilor comune;

([1]) JO C 298, 8.12.2006, p. 3.
([2]) JO C 319, 13.12.2008, p. 20.
([3]) JO C 119, 28.5.2009, p. 2.
([4]) JO C 301, 11.12.2009, p. 5.
([5]) JO C 135, 26.5.2010, p. 2.
([6]) Concluziile Consiliului European din martie 2010 – doc. EUCO 7/1/10 REV 1.

ȘI DIN PERSPECTIVA:

Conferinței Președinției privind „Excelența și echitatea în educația și îngrijirea copiilor preșcolari", desfășurată la Budapesta în perioada 21-22 februarie 2011, care a subliniat nevoia combinării dimensiunilor cantitativă și calitativă ale educației și îngrijirii copiilor preșcolari, și a Comunicării Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – O agendă a UE pentru drepturile copilului ([7]),

IA ACT DE Comunicarea Comisiei „Educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine" ([8]).

RECUNOAȘTE CĂ:

1. Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) de înaltă calitate ([9]) oferă o gamă largă de avantaje pe termen scurt și lung atât pentru persoane, cât și pentru societate în general. Completând rolul central al familiei, EICP constituie soclul principal al dobândirii limbajului, al succesului învățării pe tot parcursul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și al capacității de inserție profesională. Dacă se constituie baze solide în anii de formare ai copilului, învățarea ulterioară este mai eficace și mai susceptibilă de a se desfășura pe tot parcursul vieții, sporind echitatea rezultatelor școlare și reducând costurile suportate de societate în materie de risipă de talente și de cheltuieli publice în domeniul social, al sănătății și chiar judiciar.

2. Serviciile de EICP de înaltă calitate sunt utile pentru toți copiii, dar mai ales pentru cei care provin din medii socioeconomice defavorizate, din familii de migranți sau ale comunității rome sau care au nevoi speciale de educație, inclusiv handicap. Contribuind la reducerea diferențelor dintre rezultate și sprijinind dezvoltarea cognitivă, lingvistică, socială și emoțională, serviciile pot contribui la întreruperea ciclului dezavantajelor și descurajării care conduc adesea la părăsirea timpurie a școlii și la transmiterea sărăciei de la o generație la alta.

3. În acest sens, furnizarea unui acces echitabil generalizat la servicii de EICP de înaltă calitate poate contribui într-o mare măsură la succesul Strategiei Europa 2020 și, în special, la realizarea a două dintre obiectivele principale ale UE: reducerea sub 10 % a ratei părăsirii timpurii a școlii și înlăturarea riscului de sărăcie și de excluziune socială pentru cel puțin 20 de milioane de persoane.

([7]) Doc. 7226/11 – COM(2011) 60 final.
([8]) Doc. 6264/11 – COM(2011) 66 final.
([9]) În sensul prezentelor concluzii, termenul „educație și îngrijire a copiilor preșcolari" se referă la orice servicii care asigură educație și îngrijire copiilor cu vârsta între 0 ani și vârsta de școlarizare obligatorie, indiferent de cadrul, finanțarea, orarul sau conținutul programei – și include prestații la nivel preșcolar. [Sursa: OCDE Starting Strong I (2006), p. 7.]

4. Mai mult, întrucât serviciile de EICP oferă posibilitatea detectării timpurii a dificultăților de învățare și a intervenției timpurii, ele pot contribui la identificarea copiilor cu nevoi speciale de educație și, în măsura posibilului, pot facilita integrarea acestora în învățământul tradițional.

5. Deși statele membre au făcut în ultimii ani progrese globale notabile în vederea îmbunătățirii disponibilității serviciilor de EICP, sunt necesare în continuare eforturi în vederea realizării obiectivului unei rate de participare de 95 % până în 2020, astfel cum a fost convenit în cadrul strategic „ET2020" ([1]), și, în special, a asigurării unui acces sporit al copiilor din medii sociale defavorizate.

6. Furnizarea de servicii de EICP de înaltă calitate este la fel de importantă ca și asigurarea disponibilității și accesibilității acestora; trebuie acordată atenție aspectelor cum ar fi mediul și infrastructurile, personalul, programa școlară, guvernanța și asigurarea calității.

7. Este nevoie de o abordare sistematică și mai integrată a serviciilor de EICP la nivel local, regional și național, care să implice toate părțile interesate relevante – inclusiv familiile – alături de o strânsă colaborare transsectorială între diferitele domenii de politică, cum ar fi educația, cultura, afacerile sociale, ocuparea forței de muncă, sănătatea și justiția.

8. Creșterea procentului de bărbați în serviciile de EICP este importantă pentru a schimba atitudinile și a arăta că nu numai femeile pot oferi educație și îngrijire. Prezența unor modele de urmat de ambele sexe este pozitiv pentru copii și poate contribui la eliminarea percepțiilor influențate de stereotipurile de gen. Un loc de muncă compus din ambele sexe contribuie la lărgirea experiențelor copiilor și poate de asemenea contribui la reducerea discriminării între femei și bărbați pe piața forței de muncă.

9. Tinde să se acorde mai puțină atenție educației și îngrijirii copiilor preșcolari decât oricărui alt nivel de educație și formare, în ciuda dovezilor că investiția eficientă într-o educație de calitate în primii ani este mult mai eficace decât intervenția ulterioară și produce rezultate considerabile de-a lungul ciclului vieții, în special pentru persoanele defavorizate.

10. Există relativ puține cercetări privind educația copiilor de vârstă mică, realizate sau compilate la nivelul UE, din care să se inspire dezvoltarea și punerea în aplicare a politicilor privind serviciile de EICP în statele membre. Este nevoie să se acorde un acces sporit la rezultatele cercetărilor existente, iar acestea să fie completate cu cercetări mai extinse cu privire la furnizarea de servicii de EICP și efectele acestora în cadrul statelor membre, luându-se în considerare diversitatea culturală și înregistrându-se exemplele de bune practici și experiența.

CONVINE CĂ:

Măsurile luate pentru a răspunde dublei provocări a asigurării accesului echitabil generalizat la educația și îngrijirea copiilor preșcolari pentru toți, sporind totodată calitatea acesteia, ar putea include următoarelor aspecte:

1. Asigurarea accesului echitabil la servicii de EICP de înaltă calitate și favorabile incluziunii, mai ales copiilor care provin din medii socioeconomice defavorizate, din familii de migranți sau ale comunității rome, sau care au nevoi speciale de educație, inclusiv handicap.

2. Conceperea unor modele de finanțare eficace, inclusiv finanțarea orientată, care să stabilească echilibrul corespunzător între investițiile private și cele publice în conformitate cu circumstanțele naționale și locale.

3. Promovarea abordărilor transsectoriale și integrate în privința serviciilor de îngrijire și educație, pentru a răspunde nevoilor copiilor – nevoi cognitive, sociale, emoționale, psihologice și fizice – în mod holistic, precum și pentru a asigura o colaborare strânsă între mediul familial și serviciile de EICP și o tranziție fără dificultăți între diferitele niveluri de educație.

4. Sprijinirea profesionalizării personalului de EICP, punându-se accentul pe dezvoltarea competențelor, calificărilor și condițiilor de lucru ale acestuia și pe sporirea prestigiului profesiei. În plus, dezvoltarea de politici care vizează atragerea, formarea profesională și fidelizarea personalului calificat în mod corespunzător în cadrul serviciilor de EICP și îmbunătățirea echilibrului între femei și bărbați.

5. Promovarea de programe și programe școlare adecvate nivelului de dezvoltare, care să favorizeze dobândirea aptitudinilor cognitive și necognitive, recunoscând totodată importanța jocului, care are și el un rol fundamental în învățare în primii ani.

6. Sprijinirea părinților în rolul lor de principali educatori ai copiilor lor în primii ani și încurajarea serviciilor de EICP să lucreze în strânsă colaborare cu părinții, familiile și comunitățile pentru a spori sensibilizarea la oportunitățile oferite de serviciile EICP și la importanța învățării de la o vârstă timpurie.

7. Promovarea asigurării calității, cu participarea tuturor părților interesate principale, inclusiv a familiilor.

([1]) A se vedea anexa I la concluzii (JO C 119, 28.5.2009, p. 7): „Până în 2020, cel puțin 95 % dintre copiii cu vârsta cuprinsă între patru ani și vârsta pentru înscrierea obligatorie la școala primară ar trebui să beneficieze de educație preșcolară."
În 2008, rata medie la nivel european de participare se situa la 92,3 %.

8. Promovarea activității de cercetare și de culegere de date la nivel european privind serviciile de EICP, după caz în colaborare cu organizații internaționale, pentru a consolida baza de informații în scopul procesului de elaborare de politici și al asigurării de programe în serviciile de EICP.

ÎN CONSECINȚĂ, INVITĂ STATELE MEMBRE:

1. Să analizeze și să evalueze serviciile de EICP actuale la nivel local, regional și național, din punctul de vedere al disponibilității, accesibilității și calității, după cum se arată în prezentele concluzii.

2. Să se asigure că sunt luate măsuri care vizează oferirea unui acces echitabil generalizat la servicii de EICP și consolidarea calității acestora.

3. Să investească eficient în serviciile de EICP, ca o măsură pe termen lung de consolidare a creșterii.

INVITĂ COMISIA:

1. Să sprijine statele membre în identificarea și realizarea schimburilor de bune politici și practici prin metoda deschisă de coordonare.

2. Să extindă baza de informații în domeniul EICP, valorificând și completând cercetarea la nivel internațional cu cercetarea la nivelul UE și îmbunătățind accesul la rezultatele acestor cercetări.

3. În cadrul strategic al „ET2020”, să monitorizeze și să prezinte rapoarte privind evoluția în direcția criteriului de referință „ET2020” pentru participarea la educația preșcolară și în direcția realizării obiectivelor stabilite în prezentele concluzii cu privire la un acces sporit și o mai bună calitate.

ȘI INVITĂ STATELE MEMBRE, CU SPRIJINUL COMISIEI:

1. Să se angajeze în cooperare strategică prin intermediul metodei deschise de coordonare cu sectoarele relevate (cum ar fi educație, cultură, afaceri sociale, ocuparea forței de muncă, sănătate și justiție) și să implice toate părțile interesate relevante, în vederea producerii de instrumente de referință la nivel european care să sprijine dezvoltarea de politici în domeniul EICP la nivelul local, regional și național adecvat.

2. Fără a aduce atingere negocierilor privind viitorul cadru financiar, să utilizeze în mod eficient toate instrumentele relevante ale UE în domeniile învățării pe tot parcursul vieții și cercetării, precum și fondurile structurale europene, în conformitate cu obiectivele Strategiei Europa 2020, pentru a promova scopurile menționate anterior.